

ARCHIVI

Archivi d'Italia e rassegna internazionale degli archivi

Serie II — Anno XXVI — 1959. Biblioteca d'arte editrice Roma

Kako se iz podnaslova vidi, časopis se bavi ne samo talijanskim arhivskim prilikama nego je on i međunarodna arhivska smotra. U g. 1959. izašla su 4 sveska, svez. 2-3 kao dvosvezak. Malo ima priloga iz arhivistike i ostalih pomoćnih povijesnih nauka. U većini priloga obrađivana su pitanja iz lokalne, talijanske crkvene povijesti.

Od svijtu je priloga najvažniji i za arhiviste najinteresantniji onaj o razvitku pečata u Italiji u srednjem i novom vijeku. Objavljen je u I svesku i na prvom mjestu. Napisao ga je Giacomo C. Bascapè pod naslovom »I Sigilli dei Nobili, dei Professionisti, dei Privati nel medio evo e nell'età moderna.« Na 7 strana, na posebnom finom papiru, reproducirano je oko stotinu najrazličnijih pečata.

Pisac najprije raspravlja o materiji i formi pečata, zatim o natpisima, onda o kategorijama i tipovima. O pojedinim tipovima opširnije govori. Tako o tipu heraldičkom, govorećem, portretnom, o tipu sa svetačkim slikama, o tipu s vedutama i građevinama, o tipu sa životinjskim i biljevnim figurama, o tipu sa simbolima različitih obrta ili zanata (oruđe, oružje itd.). Posebno piše o siglama i monogramima na pečatu, o klasičnom tipu odn. gemama, o galantnom pečatu i dvostrukom pečatu. Svoje je raspravljanje pisac popratio opširnim i korisnim bilješkama. Rasprava ima u svemu 24 strane te kratko i jasno kazuje sve ono što je potrebno znati o sfragistici, u prvom redu kandidatima za stručni ispit iz arhivističke struke. Zato tu raspravu njima posebno preporučujemo.

U prvom su svesku objavljeni još ovi prilozi:

Angelo de Santis, *Aspetti di vita sociale e religiosa in Terra Aurunca nel Sei e Settecento*. Na temelju građe Nadbiskupskog arhiva u Gaeti donosi pisac nekoliko primjera iz moralnoga i socijalnoga života gaetske dieceze tokom XVII i XVIII st.; tako o oženjenim klericima, javnoj pokori, ekskomunikacijama, gladu itd.

Marcella Ilari, *Il teatro musicale romano del primo ottocento* (contributo alla storia della musica). Ovdje je objavljeno nekoliko dokumenata iz Vatikanskog arhiva, dosada nepoznatih, o glazbenim prilikama u Papinoj državi na početku XIX st.

Lepanto de Angelis, *Musici e Maestri di cappella a. S. Salvatore in Lauro in Roma dal sec. XVII al sec. XIX*. Na temelju arhiva crkve S. Salvatore u Lauru sastavljen je i objavljen popis glazbenika koji su u toj crkvi djelovali od 1637-1891.

I dva slijedeća priloga tiču se povijesti glazbe: u prvom se govori o Domeniku Sarro, a u drugom o Nikoli Paganiniju.

U dvosvesku 2-3. nalaze se ovi prilozi:

Giovanni Soranzo, *Orsini Orsino, Adriana di Mila sua madre, e Giulia Farnese sua moglie, nei loro rapporti con Papa Alessandro VI*.

Giovanni Mongelli, *I Codici dell'abbazia di Montevergine*. U opätiji Montevergine u srednjoj Italiji sačuvano je 18 kodeksa koji su napisani od XIII do XV st. beneventanom, goticom i humanistikom. U ovom su prilogu prvi put opisani. To su ponajviše liturgijske i asketske knjige. Od klasičnih djela sačuvan je samo jedan kodeks (Cireton i Salustije).

Virgilio Mori, *Saggio bibliografico sul Vescovo bibliofilo Angelo Roca (1545-1620)*. Pisac je opisao život i književni rad Angela Rocca koji je na koncu XVI st. osnovao u Rimu slavnu biblioteku, poznatu pod imenom »Angelica«.

Annibale Ilari, *Antiche Costituzioni del Clero Romano*. U ovom se prilogu raspravlja o dokumentima koji sadržavaju stare povlastice klera grada Rima.

Eva Tea, *Il carteggio Boni-Caròe sui Monumenti Veneziani: 1881-1889*. Ovdje je objavljeno 12 pisama što ih je Giacomo Boni napisao na koncu prošloga stoljeća svome prijatelju W. D. Caròeu o građevinama u Veneciji, na tal., franc. i engl. jeziku.

U 4. svesku objavljeni su ovi prilozi:

Giuseppe Angello, *L'Ordine di Malta a Siracusa nelle vicende degli ultimi epigoni*. U ovom je prilogu objavljeno 30 pisama što su ih na poč. XIX st. pisali posljednji malteški vitezovi iz njihova samostana u Sirakuzi, koji je osnovan u XIII st.

Ottorino Montenovesi, *Chiese e monasteri romani. Il monastero della Concezione ai Monti*. Pisac je prikazao osnutak i razvitak samostana rimskih klarisa od g. 1643-1873, zvanih »farnesiane«. Uz prikaz su dodani i najvažniji dokumenti na 15 strana.

Giovanni Mongelli, O. S. B., *Le Abbadesse Mitrata di S. Benedetto di Conversano*. U prvom je dijelu pisac prikazao povijest ženskog benediktinskog samostana u gradu Cupersano, u drugome iznosi i brani pojedine samostanske povlastice, a u trećem napose raspravlja o redovitoj jurisdikciji (*ordinaria iurisdictione*) koja je podijeljena tamošnjim abatisama, što je inače neobično kod katoličkih redovnica.

Pio Pecchiai, *I diritti dell'Italia alla Trinità dei Monti a Roma*. U ovoj raspravi pisac dokazuje da rimski franjevački samostan s. Trojstva dei Monti pripada talijanskim a ne francuskim redovnicima, kako to tvrde neki francuski pisci.

Na kraju pojedinih svezaka dolaze recenzije ponajviše novijih povijesnih djela talijanskih i drugih.

Dr Josip Buturac

SZÁZADOK

Glasilo Historijskog društva Mađarske

1/1959, Budapest

Ovaj broj posvećen je 40-godišnjici Mađarske Sovjetske Republike (MSR).

U članku pod naslovom »Historijsko značenje MSR« Nemes Dezső daje prikaz nastajanja i propasti Mađarske S. R. Autor najprije govori o historijskim okolnostima pod kojima dolazi do stvaranja MSR. Prije vojničkog sloma Austro-Ugarske dolazi u Mađarskoj do velikih demonstracija, štrajkova, masovnih mitinga kojima se zahtijevalo okončanje rata. Studenog 1918, pošto je 31. X 1918. izvršena u Mađarskoj buržoasko-demokratska revolucija, oformljena je KP Mađarske. Socijal-demokrati, koji nisu imali široku podršku narodnih masa, bili su nakon zahtjeva antantinih vojnih snaga da se mađarske trupe povuku dalje u unutrašnjost svoje zemlje prisiljeni predati vlast komunistima uz uvjet da s njima suraduju (21. III 1919).

Građanska demokratska revolucija dala je narodu politička prava, privela je kraju prekid s Austrijom, ali je bila, kako kaže autor, nesposobna obraniti nacionalnu nezavisnost u odnosu prema pobjedonosnim snagama Antante! To, uostalom, nastavlja autor, nije ni bila u mogućnosti učiniti, jer je tražila podršku onih imperijalističkih snaga koje su po pravu pobjednika, snagom oružja, podvrgle Mađarsku svojoj vlasti.

Izvršenje socijalističke revolucije u Mađarskoj zahtijevao je historijski razvoj, kaže doslovno autor. Krizu kapitalističkog pokreta produbio je imperijalistički rat